

ZASTĘPCA
DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

BPR.070.126.2021.JW

RPW/14609/2022 P
Data: 2022-02-11

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2022 -02- 11

ZAL. NR

Warszawa, dn. 07 lutego 2022 r.

Pan

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Stanowisko Biura Rzecznika

W związku z pismem Pana Rzecznika znak IX.517.2699.2020.Kwa/JN dotyczącym problematyki korzystania przez osoby pozbawione wolności z samoinkasujących aparatów telefonicznych, uprzejmie informuję, że niezamierzona zwłoka w udzieleniu odpowiedzi podyktowana była potrzebą ponownego zbadania poruszonego zagadnienia, w wyniku którego uprzejmie przedkładam następujące wyjaśnienia.

Już na wstępie przedstawianego stanowiska zaznaczyć należy, że Centralny Zarząd Służby Więziennej podziela analizę prawną zawartą w piśmie Pana Rzecznika dotyczącą wykonywania połączeń telefonicznych przez osoby pozbawione wolności w ramach przysługującego limitu czasu przewidzianego na korzystanie przez osadzonego z samoinkasującego aparatu telefonicznego.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2021 r. poz. 53, 472, 1236 i 2054), określa prawa i obowiązki osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych. Jednym z ustawowych uprawnień osób osadzonych jest prawo do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego na własny koszt lub koszt rozmówcy (art. 105b § 1 k.k.w.). Wskazane uprawnienie osoby osadzonej jest jednym z elementów służących realizacji praw osadzonych wymienionych w art. 102 k.k.w. (ze szczególnym uwzględnieniem prawa do utrzymywania więzi z rodziną i innymi osobami bliskimi).

Prawo osadzonego do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego nie jest prawem absolutnym bowiem ustawa przewiduje przypadki, w których omawiane uprawnienie może być ograniczone, a nawet czasowo wstrzymane. Przede wszystkim podkreślić należy, że korzystanie przez skazanego z przysługujących mu praw powinno następować w sposób nienaruszający praw innych osób oraz niezakłócający ustalonego w zakładzie karnym porządku (art. 104 k.k.w.). Skazanego pozbawia się możliwości korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego w trakcie wykonywania kary dyscyplinarnej w postaci umieszczenia skazanego w celi izolacyjnej na okres do 28 dni (art. 143 § 3 pkt 1 k.k.w.). Natomiast dyrektor zakładu karnego może pozbawić skazanego omawianego uprawnienia w wypadkach zagrożenia porządku publicznego lub zagrożenia dla bezpieczeństwa zakładu (art. 108 § 3 k.k.w.).

Ustawodawca w art. 249 § 1 k.k.w. upoważnił Ministra Sprawiedliwości do określenia, w drodze rozporządzenia, regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, m.in. sposobów korzystania przez tymczasowo aresztowanych i skazanych z aparatu telefonicznego.

Minister Sprawiedliwości wydał w/w rozporządzenia, w których określił, że skazany może skorzystać z samoinkasującego aparatu telefonicznego (tymczasowo aresztowany, w odniesieniu do którego organ dysponujący wydał zarządzenie o zgodzie na korzystanie z aparatu telefonicznego przez tymczasowo aresztowanego), jeden raz w ciągu dnia. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może zezwolić skazanemu na przeprowadzenie dodatkowej rozmowy. W porządku wewnętrznym zakładu karnego typu półotwartego lub otwartego można określić większą częstotliwość korzystania przez skazanego z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Realizacja rozmów telefonicznych następuje w kolejności zgłoszeń. W rozporządzeniach określono także czas korzystania z aparatu telefonicznego, z wyłączeniem rozmów z podmiotami, o których mowa w art. 8 § 3 Kodeksu, który jednorazowo nie może przekraczać 5 minut. Przewidziano również, iż porządek wewnętrzny zakładu karnego może przewidywać dłuższy czas korzystania z aparatu telefonicznego.

W przesłanym przez Pana Rzecznika piśmie stwierdzono, że w wyniku postępowań wyjaśniających prowadzonych w Biurze RPO zaobserwowano, że dyrektorzy jednostek penitencjarnych w różny sposób interpretują przepisy regulaminów dotyczących korzystania przez osadzonych z samoinkasujących aparatów telefonicznych. Występują bowiem jednostki penitencjarne, w których osadzony może w wyznaczonym czasie dokonać kilku połączeń i przeprowadzić więcej niż jedną rozmowę telefoniczną, gdy łączny czas korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego nie przekroczy 5 minut. Tak rozumiana realizacja prawa do korzystania z aparatu telefonicznego (jeden raz w ciągu dnia, z możliwością wykorzystania całego limitu czasu i przeprowadzenia nawet kilku rozmów telefonicznych), daje większą szansę na realne korzystanie z prawa przyznanego osobom pozbawionym wolności na mocy obowiązujących regulacji prawnych. Natomiast są także jednostki penitencjarne, w których nawet nieudana próba połączenia telefonicznego, traktowana jest jako realizacja prawa do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego. Taka realizacja omawianego prawa osób osadzonych, w ocenie Pana Rzecznika, *de facto* prowadzi do ograniczenia omawianego prawa przysługującego każdemu osadzonemu.

W dalszej części pisma stwierdzono, że mając na uwadze cele kary pozbawienia wolności oraz prawo osób pozbawionych wolności do życia prywatnego i rodzinnego, w omawianej problematyce, należy stosować wykładnię celowościową rozpatrywanych przepisów. Korzystanie z aparatu telefonicznego służy przede wszystkim zapewnieniu możliwości utrzymania kontaktu ze światem zewnętrznym, samodzielnego załatwiania spraw urzędowych. Z punktu widzenia organizacji pracy Służby Więziennej nie ma znaczenia czy osadzony będzie prowadził przez 5 minut jedną rozmowę, np. z osobą bliską, czy wykona kilka połączeń telefonicznych i w tym czasie przeprowadzi rozmowę z członkiem rodziny oraz załatwi sprawę urzędową. Osadzony ma prawo

wykorzystania całego przysługującego mu limitu czasu na korzystanie z aparatu telefonicznego, niezależnie – jak należy sądzić – czy w tym czasie wykona jedno bądź kilka połączeń telefonicznych.

Uwzględniając powyższe uprzejmie informuję, że w ocenie Centralnego Zarządu Służby Więziennej, osadzonemu w trakcie przysługującego mu czasu na korzystanie z samoinkasującego aparatu telefonicznego (5 min.), nie należy stosować limitu wykonywanych połączeń. Przepis § 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności oraz § 28 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2016 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, mają charakter gwarancyjny i nie zawierają przesłanki liczby wykonywanych połączeń telefonicznych jako okoliczności wpływającej na określony limit czasu korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego.

Kierując się humanitarnym i praworządnym wykonywaniem kary pozbawienia wolności oraz tymczasowego aresztowania, uprzejmie informuję, że dyrektorzy okręgowi Służby Więziennej zostaną zobowiązani do zapoznania się, a także zapoznania dyrektorów podległych jednostek penitencjarnych, z wystąpieniem Pana Rzecznika oraz ze stanowiskiem Centralnego Zarządu Służby Więziennej zaprezentowanym w niniejszym piśmie. Zobowiązani zostaną również do podjęcia odpowiednich działań zmierzających do zapewnienia właściwej realizacji prawa osoby osadzonej do korzystania z samoinkasującego aparatu telefonicznego (możliwości wykorzystania całego przysługującego limitu czasu na korzystanie z aparatu telefonicznego – niezależnie od liczby wykonywanych połączeń telefonicznych wykonywanych w przysługującym czasie). Poruszone przez Pana Rzecznika zagadnienie będzie również przedmiotem prowadzonych systematycznie telekonferencji, których uczestnikami są kierownicy jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

Z
podepisaniem
ZASTĘPCA DYREKTORA GENERALNEGO
SŁUŻBY WIEZIENNEJ
gen. Andrzej Leńczuk

Wykonano w 2 egz.:

1. adresat;
2. a/a

CENTRALNY ZARZĄD SŁUŻBY WIEZIENNEJ
Biuro Prawne
ul. Rakowiecka 37A
02-521 WARSZAWA
tel. 640-83-41, fax 640-83-43

BPD. 070. 126. 2021. JW

OPLATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. nr ID 443539W

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
d. Solidarności 77

00-090 Warszawa

POLECONY

R

(00)859007731282946409

(00)859007731282946409

(00)859007731282946409

Poczta Polska

Opłata pobrana _____ zł _____ gr

2021

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2022-02-11

ZAL. NR